

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

8 päivänä kesäkuuta 2017*

[12.6.2017 annetulla määräyksellä oikaistu teksti]

[14.9.2017 annetulla määräyksellä oikaistu teksti]

Ennakkoratkaisupyyntö — Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa — Tuomioistuimen toimivalta sekä tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa — Kansainvälinen lapsikaappaus — 25.10.1980 tehty Haagin yleissopimus — Asetus (EY) N:o 2201/2003 — 11 artikla — Palauttamispyyntö — Sylilapsen asuinpaikan käsite — Lapsi, joka on syntynyt vanhempiensa tahdon mukaisesti muussa kuin vanhempiensa asuinpaikan jäsenvaltiossa — Lapsen jatkuva oleskelu hänen elämänsä ensimmäisten kuukausien aikana hänen synnyinjäsenvaltiossaan — Äidin päätös olla palaamatta siihen jäsenvaltioon, jossa parin asuinpaikka oli

Asiassa C-111/17 PPU,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Monomeles Protodikeio Athinon (yhden tuomarin kokoonpanossa toimiva Ateenan alioikeus, Kreikka) on esittänyt 28.2.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 7.3.2017, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

OL

vastaan

PQ,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. da Cruz Vilaça (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits ja F. Biltgen,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen 28.2.2017 esittämän pyynnön, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 7.3.2017, käsitellä ennakkoratkaisupyyntö kiireellisessä menettelyssä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklan mukaisesti,

ottaen huomioon 16.3.2017 tehdyn viidennen jaoston päätöksen, jolla mainittu pyyntö on hyväksytty,

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 4.5.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- OL, edustajanaan C. Athanasopoulos ja A. Alexopoulou, dikigoroï,
- PQ, edustajanaan S. Sfakianaki, dikigoros,
- Kreikan hallitus, asiamiehinään T. Papadopoulou, G. Papadaki ja A. Magrippi,
- [sellaisena kuin se on muutettuna 14.9.2017 annetulla määräyksellä] Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään S. Brandon, avustajanaan E. Devereaux, QC,
- Euroopan komissio, asiamiehinään M. Konstantinidis, M. Wilderspin ja A. Katsimerou,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.5.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (EUVL 2003, L 338, s. 1) 11 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat OL ja PG ja jossa on kyse OL:n tekemästä pyynnöstä, joka koskee heidän lapsensa, joka on Kreikassa – joka on jäsenvaltio, jossa lapsi on syntynyt ja jossa hän asuu äitinsä kanssa – palauttamista Italiaan, jossa parilla oli asuinpaikka ennen lapsen syntymää.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

- 3 Haagissa 25.10.1980 kansainvälisestä lapsikaappauksesta tehdyn yksityisoikeuden alaa koskevan yleissopimuksen (jäljempänä vuoden 1980 Haagin yleissopimus) tavoitteena on – kuten sen johdanto-osasta ilmenee – muun muassa suojata lasta kansainvälisesti lapsen luvattoman poisviemisen tai palauttamatta jättämisen haitallisilta vaikutuksilta ja saattaa voimaan menettelyjä, joiden tarkoituksena on turvata lapsen pikainen palauttaminen valtioon, jossa lapsella on asuinpaikka. Kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat ratifioineet kyseisen yleissopimuksen.
- 4 Vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen 1 artiklassa määrätään seuraavaa:
”Tämän yleissopimuksen tarkoituksena on:
 - a) turvata johonkin sopimusvaltioon luvattomasti viedyn tai sieltä luvattomasti palauttamatta jääneen lapsen pikainen palauttaminen;
 - b) turvata se, että sopimusvaltion oikeusjärjestykseen perustuvia huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevia oikeuksia kunnioitetaan toisissa sopimusvaltioissa.”

5 Kyseisen yleissopimuksen 3 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Lapsen poisviemistä tai palauttamatta jättämistä on pidettävä luvattomana, jos:

- a) se loukkaa huoltoon liittyviä oikeuksia, jotka kuuluvat henkilölle, laitokselle tai muulle elimelle, joko yhdessä tai yksin, sen valtion oikeusjärjestyksen mukaisesti, missä lapsella oli asuinpaikka välittömästi ennen poisviemistä tai palauttamatta jättämistä; ja
- b) näitä oikeuksia oli poisviemisen tai palauttamatta jättämisen hetkellä tosiasiallisesti käytetty, joko yhdessä tai yksin, tai olisi käytetty, jollei poisviemistä tai palauttamatta jättämistä olisi tapahtunut.

Edellä kohdassa a) tarkoitetut huoltoon koskevat oikeudet saattavat perustua etenkin välittömästi lakiin tai oikeus- tai hallintoviranomaisen päätökseen taikka sopimukseen, jolla kyseessä olevassa valtiossa on oikeudellisia vaikutuksia.”

6 Mainitun yleissopimuksen 5 artiklan a kohdassa määrätään, että kyseisessä sopimuksessa ”huoltoon koskevat oikeudet” käsittävät lapsen henkilöä koskevien asioiden hoitoa koskevat oikeudet, erityisesti oikeuden määrätä lapsen asuinpaikasta.

7 Saman yleissopimuksen 8 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Henkilö, laitos tai muu elin, joka väittää, että lapsi on viety pois tai jätetty palauttamatta huoltoon koskevien oikeuksien vastaisesti, voi tehdä hakemuksen joko sen valtion keskusviranomaiselle, missä lapsella on asuinpaikka, tai jonkin toisen sopimusvaltion keskusviranomaiselle saadakseen apua lapsen palauttamisen turvaamiseksi.

– –”

8 Vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen 11 artiklan ensimmäisessä kappaleessa määrätään, että sopimusvaltioiden oikeus- tai hallintoviranomaisten tulee noudattaa kiireellistä menettelyä lapsen palauttamiseksi.

Unionin oikeus

9 Asetuksen N:o 2201/2003 johdanto-osan 12 ja 17 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(12) Tässä asetuksessa vahvistetut toimivaltasäännökset vanhempainvastuuta koskevissa asioissa on muotoiltu lapsen edun perusteella ja ottaen erityisesti huomioon läheisyyden periaate. Niinpä toimivallan pitäisi ensisijaisesti olla tuomioistuimilla siinä jäsenvaltiossa, jossa lapsen asuinpaikka on, paitsi tietyissä olosuhteissa lapsen asuinpaikan muuttuessa tai lapsen huoltajien sovittua toisin.

– –

(17) Lapsen luvaton poisviemistä tai palauttamatta jättämistä koskevissa tapauksissa lapsi olisi palautettava viipymättä, ja tähän tarkoitukseen olisi edelleen sovellettava [vuoden 1980 Haagin yleissopimusta] sellaisena kuin sitä täydentävät tämän asetuksen ja erityisesti 11 artiklan säännökset. – –”

10 Kyseisen asetuksen 2 artikla sisältää seuraavat määritelmät:

”_ _

- 7) 'vanhempainvastuulla' [tarkoitetaan] oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka liittyvät lapsen henkilöön tai omaisuuteen ja jotka jollakin luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on tuomioistuimen tuomion tai lain taikka voimassa olevan sopimuksen perusteella. Ilmaisuuksia käsittää erityisesti oikeuden lapsen huoltoon ja tapaamisoikeuden;
- 8) 'vanhempainvastuunkantajalla' [tarkoitetaan] ketä tahansa henkilöä, jolla on vanhempainvastuu lapseen nähden;
- 9) 'oikeu[della] lapsen huoltoon' [tarkoitetaan] lapsesta huolehtimiseen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, varsinkin oikeutta päättää lapsen asuinpaikasta;

--

- 11) 'lapsen luvattomalla poisviemisellä tai palauttamatta jättämisellä' [tarkoitetaan] lapsen poisviemistä tai palauttamatta jättämistä, jos
 - a) se loukkaa oikeutta lapsen huoltoon, joka perustuu tuomioistuimen päätökseen tai lakiin taikka sen valtion oikeusjärjestyksen mukaan voimassa olevaan sopimukseen, jossa lapsen asuinpaikka oli välittömästi ennen pois viemistä tai palauttamatta jättämistä;
 - ja
 - b) oikeutta lapsen huoltoon oli pois viemisen tai palauttamatta jättämisen hetkellä tosiasiallisesti käytetty, joko yhdessä tai yksin, tai olisi käytetty, jollei pois viemistä tai palauttamatta jättämistä olisi tapahtunut. Oikeutta huoltoon katsotaan käytettävän yhdessä, kun toinen vanhempainvastuunkantajista ei voi tuomion tai lain mukaan päättää lapsen asuinpaikasta ilman toisen vanhempainvastuunkantajan suostumusta."

- 11 Mainitun asetuksen 8 artiklassa, jonka otsikko on "Yleinen toimivalta", säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia vanhempainvastuuta koskeissa asioissa, jos lapsen asuinpaikka on asian vireillepanoajankohtana kyseisessä jäsenvaltiossa.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan, jollei 9, 10 ja 12 artiklassa toisin säädetä."

- 12 Saman asetuksen 10 artiklassa, jonka otsikko on "Toimivalta lapsikaappaustapauksissa", säädetään seuraavaa:

"Jos lapsi on luvatta viety pois tai jätetty palauttamatta, toimivalta säilyy sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa lapsen asuinpaikka oli välittömästi ennen luvattonta pois viemistä tai palauttamatta jättämistä, siihen saakka, kun lapsi on saanut asuinpaikan toisesta jäsenvaltiosta, ja

- a) jokainen henkilö, laitos tai muu elin, jolla on oikeus lapsen huoltoon, on suostunut pois viemiseen tai palauttamatta jättämiseen;

tai

- b) lapsi on asunut mainitussa toisessa jäsenvaltiossa vähintään yhden vuoden sen jälkeen, kun henkilö, laitos tai muu elin, jolla on oikeus lapsen huoltoon, on saanut tai hänen olisi pitänyt saada tieto lapsen olinpaikasta, ja lapsi on sopeutunut uuteen ympäristöönsä ja ainakin jokin seuraavassa mainituista edellytyksistä täyttyy:
 - i) lapsen palauttamispyyntöä ei ole tehty sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jonne lapsi on viety tai josta lapsi on jätetty palauttamatta, yhden vuoden kuluessa sen jälkeen, kun lapsen huolto-oikeuden haltija on saanut tai hänen olisi pitänyt saada tieto lapsen olinpaikasta;
 - ii) lapsen huolto-oikeuden haltijan jättämä palauttamispyyntö on peruttu eikä uutta pyyntöä ole jätetty i alakohdassa tarkoitettussa määräajassa;

- iii) asian käsittely sen jäsenvaltion tuomioistuimessa, jossa lapsen asuinpaikka oli välittömästi ennen luvatonta pois viemistä tai palauttamatta jättämistä, on saatettu päätökseen 11 artiklan 7 kohdan mukaisesti;
- iv) sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jossa lapsen asuinpaikka oli välittömästi ennen luvatonta pois viemistä tai palauttamatta jättämistä, ovat antaneet lapsen huoltoa koskevan tuomion, joka ei edellytä lapsen palauttamista.”

13 Asetuksen N:o 2201/2003 11 artiklassa, jonka otsikko on ”Lapsen palauttaminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Jos henkilö, laitos tai muu elin, jolla on oikeus lapsen huoltoon, hakee jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta [vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen] nojalla tuomiota saadakseen palautetuksi lapsen, joka on luvattomasti viety muuhun jäsenvaltioon – tai jätetty palauttamatta muusta jäsenvaltiosta – kuin jossa lapsen asuinpaikka oli välittömästi ennen luvatonta pois viemistä tai palauttamatta jättämistä, sovelletaan 2–8 kohtaa.

--

3. Tuomioistuimen, jolle lapsen palauttamispyyntö tehdään 1 kohdan mukaisesti, on toimittava pyynnön käsittelyssä pikaisesti, noudattaen nopeimpia käytettävissä olevia kansallisen lainsäädännön menettelyjä.

Tuomioistuimen on, paitsi jos se on poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi mahdotonta, annettava tuomionsa viimeistään kuuden viikon kuluttua siitä, kun pyyntö on toimitettu sille, sanotun kuitenkin rajoittamatta ensimmäisen alakohdan soveltamista.

--”

Kreikan oikeus

14 Ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvistä tiedoista ilmenee, että vuoden 1980 Haagin yleissopimuksessa tarkoitettu palauttamispyyntö on Kreikassa jätettävä sen paikkakunnan Monomeles Protodikeiolle (yhden tuomarin kokoonpanossa toimiva alioikeus), jossa asianomainen lapsi on lapsikaappauksen jälkeen tai jossa lapsikaappaajan kotipaikka on. Tällaisen pyynnön voi tehdä joko oikeusministeriö – joka on kyseisessä jäsenvaltiossa palauttamispyynnöistä vastaava keskusviranomainen – tai välittömästi henkilö, laitos tai elin, joka vetoaa oikeuteen lapsen huoltoon. Kyseinen pyyntö käsitellään summaarisessa menettelyssä mutta lapsen palauttamista koskeva oikeusriita ratkaistaan lopullisesti asiaa käsittelevän tuomioistuimen ratkaisulla.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

15 Ennakkoratkaisupyyntöstä sekä unionin tuomioistuimelle esitetyistä kirjallisista ja suullisista huomautuksista ilmenee, että OL, joka on Italian kansalainen, ja PQ, joka on Kreikan kansalainen, avioituivat 1.12.2013 Italiassa, joka on jäsenvaltio, jossa sijaitsevaan Sassoferraton kuntaan he muuttivat tämän jälkeen yhdessä.

16 Kun PQ oli kahdeksannella raskauskuukaudella, puoliset sopivat, että PG synnyttäisi heidän lapsensa Ateenassa (Kreikka), jossa hän voisi saada apua isänsä perheeltä, ja että PQ palaisi tämän jälkeen lapsen kanssa puolisoiden kotipaikkaan Italiaan.

- 17 Puolisot lähtivät siten Ateenaan, jossa PG synnytti 3.2.2016 tyttären, joka on siitä alkaen asunut siellä äitinsä kanssa. OL lähti tämän jälkeen takaisin Italiaan. OL:n lausuman mukaan oli sovittu, että lapsi oleskelee Kreikassa vuoden 2016 toukokuuhun saakka, jolloin OL odotti puolisonsa palaavan sylilapsen kanssa. Saman vuoden kesäkuun aikana PQ päätti kuitenkin yksipuolisesti jäädä lapsen kanssa Kreikkaan.
- 18 PQ:n mukaan puolisot eivät olleet määrittäneet täsmällisesti sitä päivämäärää, jolloin PQ palaisi Italiaan lapsen kanssa. PQ väittää etenkin, että OL on vuoden 2016 toukokuussa ja tämän jälkeen saman vuoden kesäkuussa käynyt tapaamassa häntä Kreikassa. He ovat lisäksi sopineet viettävänsä kesälomaa yhdessä kyseisessä jäsenvaltiossa.
- 19 OL jätti 20.7.2016 Tribunale ordinario di Anconalle (Anconan alioikeus, Italia) avioerohakemuksen. Hän pyysi tässä yhteydessä muun muassa, että hän saisi lapsen yksinhuoltajuuden, että äidille myönnettäisiin tapaamisoikeus, että lapsi määrättäisiin palautettavaksi Italiaan ja että hänelle myönnettäisiin elatusapua lapsen elatukseen. Kyseinen tuomioistuin katsoi 7.11.2016 annetulla päätöksellä, ettei vanhempainvastuuta lapsesta koskevista pyynnöistä ollut tarpeen lausua sillä perusteella, että lapsi oli syntymästään alkaen asunut muussa jäsenvaltiossa kuin Italiassa. OL valitti kyseisestä päätöksestä, jonka Corte d'appello di Ancona (Anconan toisen asteen tuomioistuin) pysytti 20.1.2017. Tribunale ordinario di Ancona kieltäytyi lisäksi 23.1.2017 tehdyllä päätöksellä ottamasta kantaa elatusapuvaatimukseen edelleen sillä perusteella, että lapsen asuinpaikka ei ollut Italiassa. Kyseinen tuomioistuin myönsi 23.2.2017 lopuksi OL:lle ja PQ:lle avioeron ottamatta kantaa lasta koskevaan vanhempainvastuuseen.
- 20 Samanaikaisesti italialaisissa tuomioistuimissa vireillä olevan menettelyn kanssa OL saattoi 20.10.2016 Monomeles Protodikeio Athinonin (yhden tuomarin kokoonpanossa toimiva Ateenan alioikeus, Kreikka) käsiteltäväksi lasta koskevan palauttamispyynnön.
- 21 Kyseinen tuomioistuin on tältä osin sitä mieltä, että vaikka lasta ei tosin ole asetuksen N:o 2201/2003 11 artiklan 1 kohdassa tai vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen 3 artiklassa tarkoitettulla tavalla viety yhdestä jäsenvaltiosta toiseen jäsenvaltioon, hänen äitinsä on kuitenkin luvottomasti jättänyt palauttamatta hänet Kreikasta ilman, että isä olisi suostunut siihen, että Kreikassa tulisi olemaan kyseisen lapsen asuinpaikka, vaikka vanhemmilla on lapsesta yhteinen vanhempainvastuu.
- 22 Mainittu tuomioistuin katsoo, että tilanteet, joissa lapsi on – esimerkiksi hänen vanhempiansa ulkomaille tekemän matkan kaltaisen sattuman tai ylivoimaisen esteen vuoksi – syntynyt paikassa, jolla ei ole mitään yhteyttä hänen vanhempiansa asuinpaikkaan, ja joissa jompikumpi vanhempi on tämän jälkeen luvottomasti vienyt lapsen pois tai jättänyt hänet palauttamatta, johtavat vanhempien oikeuksien vakaviin loukkauksiin ja lapsen pitämiseen tosiasiallisesti poissa siitä paikasta, joka tavanomaisen tapahtumien kulun mukaan olisi ollut hänen asuinpaikkansa. Tällaisten tilanteiden olisi näistä syistä kuuluttava vuoden 1980 Haagin yleissopimuksessa ja asetuksessa N:o 2201/2003 säädetyn palauttamismenettelyn piiriin.
- 23 Lapsen fyysisen läsnäolon tietyssä paikassa ei siis pitäisi olla edellytys sille, että kyseisestä paikasta voi tulla hänen asetuksen N:o 2201/2003 11 artiklassa tarkoitettu asuinpaikkansa. Aivan erityisesti vastasyntyneiden ja sylilasten osalta näet tekijät, joiden nojalla asuinpaikka on tavallisesti mahdollista määrittää, eivät ole merkityksellisiä siitä syystä, että kyseiset pienet lapset ovat täysin riippuvaisia henkilöistä, joilla on heidän huoltajuutensa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan unionin tuomioistuin on lisäksi itse katsonut, että lapsen fyysistä olinpaikkaa koskevan edellytyksen merkitys on sylilasten osalta pienempi, koska se on 22.12.2010 annetussa tuomiossa Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829) todennut, että tällaisen sylilapsen muutaman päivän pituinen oleskelu tietyssä paikassa yhdistettynä muihin tekijöihin riitti tekemään siitä hänen asuinpaikkansa.

- 24 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mielestä vastasyntyneen tai sylilapsen asuinpaikan määrittämisessä ratkaisevana arviointiperusteena on pidettävä pikemminkin vanhempainvastuunkantajien yhteistä aikomusta, joka voidaan päätellä niistä valmisteluista, joita he ovat tehneet lapsen syntymää varten esimerkiksi ilmoittamalla lapsen syntymisestä asuinpaikkansa väestörekisteriin, ostamalla lapsen tarvitsemat vaatteet tai lapselle tarkoitettut huonekalut, sisustamalla lastenhuoneen tai vuokraamalla isomman asunnon.
- 25 Näissä olosuhteissa Monomeles Protodikeio Athinon päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Miten on tulkittava [asetuksen N:o 2201/2003] 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua asuinpaikan käsitettä tilanteessa, jossa sylilapsi on sattumalta tai ylivoimaisen esteen vaikutuksesta syntynyt muualla kuin siinä paikassa, jonka hänen vanhempansa, joilla on hänestä yhteinen vanhempainvastuu, olivat suunnitelleet hänen asuinpaikakseen, kun toinen lapsen vanhemmista on siitä lähtien pitänyt hänet luvottomasti maassa, jossa hän on syntynyt, tai vienyt hänet kolmanteen maahan? Onko fyysinen olinpaikka tarkemmin sanottuna kaikissa tapauksissa välttämätön ja ilmeinen edellytys määrittäessä henkilön ja erityisesti vastasyntyneen asuinpaikkaa?”

Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely

- 26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on pyytänyt tämän ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklassa määrättyssä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.
- 27 Mainittu tuomioistuin väittää kyseisen pyynnön tueksi, että pääasia koskee tuskin vuoden ikäistä lasta, joka on ollut poissa isänsä luota yli yhdeksän kuukauden ajan ilman, että isällä olisi ollut mahdollisuutta pitää häneen yhteyttä, ja että tällainen tilanne on omiaan vahingoittamaan vakavasti heidän tulevaa suhdettaan.
- 28 Tältä osin on korostettava ensimmäiseksi, että nyt käsiteltävä ennakkoratkaisupyynnö koskee asetuksen N:o 2201/2003 tulkintaa; kyseinen asetus on annettu erityisesti EY 61 artiklan c alakohdan nojalla, joka on nykyisin SEUT 67 artikla, joka sisältyy EUT-sopimuksen kolmannessa osassa olevaan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevaan V osastoon. Se voidaan näin ollen käsitellä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.
- 29 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee toiseksi, että asianomainen lapsi on ollut erossa isästään hänen kehityksensä kannalta herkässä iässä ja että nykyisen tilanteen pitkittymisellä saatettaisiin haitata vakavasti kyseisen lapsen tulevaa suhdetta isäänsä.
- 30 Tämän perusteella unionin tuomioistuimen viides jaosto on päättänyt 16.3.2017 esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan hyväksyä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnön tämän ennakkoratkaisupyynnön käsittelemisestä kiireellisessä menettelyssä.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 31 Aluksi on huomautettava, että pääasian olosuhteet eroavat osittain ennakkoratkaisukysymyksessä tarkastelluista olosuhteista.
- 32 Ennakkoratkaisupyynnöstä näet ilmenee, ettei OL:n ja PQ:n lapsi ole syntynyt Kreikassa ”sattumalta tai ylivoimaisen esteen vaikutuksesta” vaan vanhempiensa yhteisen tahdon mukaisesti siinä tarkoituksessa, että PQ voi saada isänsä perheen tukea ennen synnytystä ja lapsen ensimmäisten elinkuukausien aikana. On myös selvää, ettei lasta ole tämän jälkeen ”vie[ty] kolmanteen maahan”. Vaikka

ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa kysymyksessään sekä ”vastasyntyneeseen” että ”sylilapseen”, on lisäksi todettava, että pääasia koskee sylilasta siltä osin kuin kyseinen lapsi oli välittömästi ennen väitettyä palauttamatta jättämistä eli vuoden 2016 kesäkuussa jo viisi kuukautta vanha.

- 33 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimen tehtävänä ei ole antaa neuvoa-antavia lausuntoja yleisluonteisista tai hypoteettisista kysymyksistä (tuomio 16.7.1992, Meilicke, C-83/91, EU:C:1992:332, 25 kohta ja määräys 11.1.2017, Boudjellal, C-508/16, ei julkaistu, EU:C:2017:6, 32 kohta).
- 34 Kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on kuitenkin antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen (ks. mm. tuomio 13.10.2016, M. ja S., C-303/15, EU:C:2016:771, 16 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 35 Esitetty kysymys on siis ymmärrettävä siten, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele lähinnä tulkintaa, joka asetuksen N:o 2201/2003 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua asuinpaikan käsitteestä on omaksuttava sen määrittämiseksi, onko kyseessä luvaton palauttamatta jättäminen pääasian kaltaisessa tilanteessa, jossa lapsi on syntynyt ja jossa hän on oleskellut äitinsä kanssa keskeytyksettä usean kuukauden ajan vanhempiensa yhteisen tahdon mukaisesti muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa vanhempien asuinpaikka oli ennen lapsen syntymää. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele tässä yhteydessä, onko se, että vanhempien aikomuksena on alun perin ollut, että äiti palaa lapsen kanssa viimeksi mainittuun jäsenvaltioon, tällaisessa tilanteessa määräävä tekijä, jotta voidaan katsoa, että kyseisen lapsen mainitussa asetuksessa tarkoitettu asuinpaikka on siellä, vaikkei lapsi ole milloinkaan ollut fyysisesti mainitussa jäsenvaltiossa.
- 36 Tältä osin on huomautettava, että asetuksen N:o 2201/2003 2 artiklan 11 alakohdassa vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen 3 artiklan sanamuotoa hyvin paljon muistuttavaa sanamuotoa käyttäen esitetyn määritelmän mukaan lapsen luvattoman poisviemisen tai palauttamatta jättämisen käsite liittyy sellaiseen lapsen poisviemiseen tai palauttamatta jättämiseen, joka loukkaa oikeutta lapsen huoltoon, joka perustuu tuomioistuimen päätökseen tai lakiin taikka sen valtion oikeusjärjestyksen mukaan voimassa olevaan sopimukseen, ”jossa lapsen asuinpaikka oli välittömästi ennen pois viemistä tai palauttamatta jättämistä”.
- 37 Asetuksen N:o 2201/2003 11 artiklan 1 kohdassa säädetään lisäksi, että kyseisen artiklan säännöksiä sovelletaan, kun huoltaja hakee jäsenvaltion toimivaltaisilta viranomaisilta vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen nojalla tuomiota saadakseen palautetuksi lapsen, joka on luvattomasti viety muuhun jäsenvaltioon – tai jätetty palauttamatta ”muusta jäsenvaltiosta – kuin jossa lapsen asuinpaikka oli välittömästi ennen luvattonta pois viemistä tai palauttamatta jättämistä”.
- 38 Kyseisistä säännöksistä ilmenee, että asuinpaikan käsite on keskeinen seikka arvioitaessa palauttamispyyntöön perusteltavuutta. Tällainen pyyntö voi näet menestyä ainoastaan, jos lapsen asuinpaikka oli välittömästi ennen väitettyä pois viemistä tai palauttamatta jättämistä siinä jäsenvaltiossa, johon palauttamista haetaan.
- 39 Siitä, miten ilmaisu lapsen ”asuinpaikka” on ymmärrettävä, on huomautettava, että asetuksessa N:o 2201/2003 ei vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen tapaan määritellä kyseistä käsitettä. Mainitun asetuksen niissä artikloissa, joissa kyseinen käsite mainitaan, ei ole myöskään nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen sen sisällön ja ulottuvuuden määrittelemiseksi.

- 40 Unionin tuomioistuin on siten toistuvasti todennut, että kyse on unionin oikeuden itsenäisestä käsitteestä, jota on tulkittava ottamalla huomioon niiden säännösten asiayhteys, joissa käsite mainitaan, ja asetuksen N:o 2201/2003 tavoitteet ja erityisesti sen johdanto-osan 12 perustelukappaleesta ilmenevä tavoite, jonka mukaan asetuksessa vahvistetut toimivaltasäännökset on muotoiltu lapsen edun perusteella ja ottaen erityisesti huomioon läheisyyden periaate (ks. tuomio 2.4.2009, A, C-523/07, EU:C:2009:225, 34 ja 35 kohta ja tuomio 22.12.2010, Mercredi, C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, 44–46 kohta).
- 41 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan asuinpaikan käsitteellä on lisäksi oltava yhtenäinen merkitys asetuksessa N:o 2201/2003. Kyseisestä käsitteestä saman asetuksen 8 ja 10 artiklan – joissa on kyse tuomioistuimien kansainvälisestä toimivallasta vanhempainvastuuta koskevissa asioissa – yhteydessä omaksuttua tulkintaa voidaan siis soveltaa mainitun asetuksen 11 artiklan 1 kohtaan (ks. vastaavasti tuomio 9.10.2014, C, C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, 54 kohta).
- 42 Saman oikeuskäytännön mukaan lapsen asuinpaikka on paikka, joka ilmentää lapsen tiettyä integroitumista sosiaaliseen ympäristöön ja perheympäristöön. Kansallisten tuomioistuimien asiana on ratkaista lapsen asuinpaikka ottamalla huomioon kaikki kullekin yksittäistapaukselle erityiset tosiseikat (tuomio 2.4.2009, A, C-523/07, EU:C:2009:225, 42 ja 44 kohta ja tuomio 22.12.2010, Mercredi, C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, 47 kohta).
- 43 Tässä tarkoituksessa on otettava huomioon paitsi se, että lapsi on fyysisesti jossakin jäsenvaltiossa, myös muita tekijöitä, joista voi ilmetä, että tällainen olinpaikka ei ole millään tavalla väliaikainen tai satunnainen ja että lapsen asuinpaikka ilmentää tällaista integroitumista sosiaaliseen ympäristöön ja perheympäristöön (tuomio 2.4.2009, A, C-523/07, EU:C:2009:225, 38 kohta).
- 44 Näihin tekijöihin kuuluvat lapsen jäsenvaltion alueella oleskelun kesto, säännöllisyys, olosuhteet ja syyt sekä lapsen kansalaisuus (ks. vastaavasti tuomio 2.4.2009, A, C-523/07, EU:C:2009:225, 39 kohta). Merkitykselliset tekijät vaihtelevat lisäksi asianomaisen lapsen iän mukaan (tuomio 22.12.2010, Mercredi, C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, 53 kohta).
- 45 Kun kyseessä oleva lapsi on sylilapsi, unionin tuomioistuin on korostanut, että hänen ympäristönsä on pääasiallisesti perheympäristö, johon vaikuttavat henkilö tai henkilöt, joiden kanssa lapsi elää ja jotka tosiasiallisesti hoitavat häntä ja huolehtivat hänestä, ja että hän jakaa väistämättä kyseisen henkilön tai kyseisten henkilöiden sosiaalisen ympäristön ja perheympäristön. Näin ollen silloin, kun – kuten pääasiassa – sylilasta hoitaa tosiasiallisesti hänen äitinsä muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa isän asuinpaikka on, on otettava huomioon erityisesti yhtäältä äidin ensimmäiseksi mainitun jäsenvaltion alueella oleskelun kesto, säännöllisyys, olosuhteet ja syyt sekä toisaalta se, mistä äiti on maantieteellisesti lähtöisin ja mikä on hänen perhetaustansa, sekä äidin ja lapsen perhesuhteet ja sosiaaliset suhteet tässä samassa jäsenvaltiossa (ks. tuomio 22.12.2010, Mercredi, C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, 54–56 kohta).
- 46 Unionin tuomioistuin on todennut vanhempien aikomuksesta asettua lapsen kanssa pysyvästi johonkin jäsenvaltioon, että myös se voidaan ottaa huomioon, kun siitä ovat osoituksena tietyt ulkoiset seikat, kuten asunnon ostaminen tai vuokraaminen vastaanottavassa jäsenvaltiossa (ks. vastaavasti tuomio 2.4.2009, A, C-523/07, EU:C:2009:225, 40 kohta).
- 47 [Sellaisena kuin se on oikaistuna 12.6.2017 annetulla määräyksellä] Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan vanhempien aikomus ei siten voi lähtökohtaisesti yksinään olla ratkaiseva määrittäessä lapsen asetuksessa N:o 2201/2003 tarkoitettua asuinpaikkaa vaan se on enintään ”indisio”, joka voi täydentää muiden yhtäpitävien seikkojen joukkoa.
- 48 Kyseiselle seikalle annettava painoarvo lapsen asuinpaikkaa määrittäessä riippuu tosin kullekin yksittäistapaukselle ominaisista olosuhteista (ks. vastaavasti tuomio 22.12.2010, Mercredi, C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, 50 ja 51 kohta).

- 49 On silti huomautettava, että pääasiassa – kuten tämän tuomion 32 kohdassa on korostettu – lapsi on syntynyt vanhempiensa yhteisen tahdon mukaan määritetyssä jäsenvaltiossa ja että hän oli välittömästi ennen väitettyä palauttamatta jättämistä oleskellut viiden kuukauden ajan keskeytyksettä äitinsä kanssa äidin isän perheen luona poistumatta milloinkaan mainitun valtion alueelta.
- 50 Tällaisessa tilanteessa sillä, että määräävänä seikkana otettaisiin huomioon se, että vanhemmat ovat alun perin ilmaisseet aikomuksenaan olevan, että äiti palaa lapsen kanssa jälkimmäiseen jäsenvaltioon eli jäsenvaltioon, jossa heidän asuinpaikkansa oli ennen lapsen syntymää, ja että asetettaisiin todellakin sellainen yleinen ja abstrakti sääntö, jonka mukaan sylilapsen asuinpaikka on välttämättä hänen vanhempiensa asuinpaikka, ylitettäisiin asetuksessa N:o 2201/2003 tarkoitetun asuinpaikan käsitteen rajat, ja se olisi ristiriidassa palauttamismenettelyn ekonomian, tehokkuuden ja tarkoituksen kanssa. Myöskään lapsen etu ei edellytä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ehdottaman kaltaista tulkintaa.
- 51 Tältä osin on ensimmäiseksi huomautettava, että asetuksessa N:o 2201/2003 tarkoitettu asuinpaikan käsite ilmentää olennaisilta osin tosiseikkoja. Se, että katsottaisiin vanhempien alkuperäisen aikomuksen, jonka mukaan lapsi asuu tietyssä paikassa, olevan etusijalla siihen seikkaan nähden, että lapsi on oleskellut syntymästään lähtien keskeytyksettä toisessa valtiossa, olisi siis hankalasti sovitettavissa yhteen kyseisen käsitteen kanssa.
- 52 Toiseksi on todettava vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen ja asetuksen N:o 2201/2003 11 artiklan 1 kohdan rakenteen kannalta, että väite, jonka mukaan vanhemmat käyttävät yhdessä oikeutta huoltoon eikä äiti voinut näin ollen päättää yksin lapsen asuinpaikasta, ei voi olla ratkaiseva lapsen kyseisessä asetuksessa tarkoitetun asuinpaikan osoittamiseksi.
- 53 Mainitun asetuksen 2 artiklan 11 alakohdassa ja vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen 3 artiklassa olevan lapsen luvattoman poisviemisen tai palauttamatta jättämisen määritelmän, joka on palautettu mieleen tämän tuomion 36 kohdassa, mukaan poisviemisen tai palauttamatta jättämisen laillisuutta tai lainvastaisuutta arvioidaan sen jäsenvaltion, jossa lapsen asuinpaikka oli ennen pois viemistä tai palauttamatta jättämistä, oikeuden nojalla myönnettyjen huoltoa koskevien oikeuksien mukaan. Palauttamispyyntöä arvioitaessa on siis ensin määritettävä lapsen asuinpaikka ja sitten yksilöitävä mahdollisesti loukatut oikeudet huoltoon.
- 54 Se, että isä on käyttäessään oikeuttaan huoltoon antanut suostumuksen – tai ei ole antanut suostumusta – siihen, että lapsi asettuu pysyvästi johonkin paikkaan, ei näin ollen voi olla ratkaiseva seikka määritettäessä kyseisen lapsen asetuksessa N:o 2201/2003 tarkoitettua asuinpaikkaa, mikä on lisäksi sopusoinnussa sen ajatuksen kanssa, että kyseinen käsite ilmentää olennaisilta osin tosiseikkoja.
- 55 Tämä tulkinta saa lisäksi tukea saman asetuksen 10 artiklasta, jossa tarkastellaan nimenomaan tilannetta, jossa lapsi saa uuden asuinpaikan luvattoman pois viemisen tai palauttamatta jättämisen seurauksena.
- 56 Kolmanneksi on todettava, että se, että pääasian kaltaisessa asiassa vanhempien alkuperäistä aikomusta pidettäisiin määräävänä tekijänä lapsen asuinpaikan määrittämiseksi, olisi ristiriidassa palauttamismenettelyn tehokkuuden ja oikeusvarmuuden kanssa.
- 57 Tältä osin on huomautettava, että palauttamismenettely on luonteeltaan nopeutettu menettely, koska sillä pyritään varmistamaan – kuten vuoden 1980 Haagin yleissopimuksen johdanto-osassa ja asetuksen N:o 2201/2003 johdanto-osan 17 perustelukappaleessa todetaan – lapsen palauttaminen viipymättä. Unionin lainsäätäjä on lisäksi saattanut kyseisen vaatimuksen konkreettiseen muotoon asetuksen N:o 2201/2003 11 artiklan 3 kohdassa velvoittamalla tuomioistuimen, joka käsittelee palauttamispyyntöä, antamaan ratkaisunsa poikkeuksellisia olosuhteita lukuun ottamatta viimeistään kuuden viikon kuluttua siitä, kun pyyntö on toimitettu sille.

- 58 Palauttamispyyntö on siis perustettava nopeasti ja helposti varmennettaviin ja mahdollisuuksien mukaan yksiselitteisiin seikkoihin. Pääasian kaltaisessa asiassa voi kuitenkin olla vaikeaa tai jopa mahdotonta osoittaa niin, ettei järkevälle epäilykselle jää sijaa, muun muassa sitä, milloin vanhemmat ovat alun perin suunnitelleet äidin palaavan heidän asuinpaikkansa jäsenvaltioon, ja sitä, onko äidin päätös jäädä lapsen syntymäpaikan jäsenvaltioon syy siihen, että isä jätti ensimmäiseksi mainitun valtion tuomioistuimille avioerohakemuksen, vai onko se sitä vastoin sen seuraus.
- 59 Kaiken kaikkiaan se, että tällaisessa asiayhteydessä hyväksytään asetuksessa N:o 2201/2003 tarkoitetusta lapsen asuinpaikan käsitteestä sellainen tulkinta, jossa vanhempien alkuperäinen aikomus sen paikan suhteen, jonka ”olisi pitänyt olla” kyseinen asuinpaikka, merkitsee merkittävää tekijää, voisi pakottaa kansalliset tuomioistuimet joko hankkimaan suuren määrän todisteita ja todistajanlausuntoja mainitun aikomuksen määrittämiseksi varmuudella, mikä olisi vaikeasti sovittavissa yhteen palauttamismenettelyn nopeutetun luonteen kanssa, tai antamaan ratkaisunsa, vaikkei niiden käytössä ole kaikkia merkityksellisiä seikkoja, mikä aiheuttaisi oikeudellista epävarmuutta.
- 60 Neljänneksi on todettava, että pääasian kaltaisessa asiassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ehdottaman kaltainen tulkinta asuinpaikan käsitteestä olisi ristiriidassa palauttamismenettelyn tarkoituksen kanssa.
- 61 Vuoden 1980 Haagin yleissopimuksesta laaditusta selitysmuistiosta näet ilmenee, että yhtenä kyseisen yleissopimuksen ja laajentavasti asetuksen N:o 2201/2003 11 artiklan tavoitteista on statu quo anten eli sen tilanteen palauttaminen, joka vallitsi ennen lapsen luvaton pois viemistä tai palauttamatta jättämistä. Palauttamismenettelyllä pyritään siten palauttamaan lapsi hänelle tutuimpaan ympäristöön ja näin tehtäessä saattamaan hänen elämää ja kehitystä koskevien edellytystensä jatkuvuus entiselleen.
- 62 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa jommankumman vanhemman väitetty luvaton käyttäytyminen ei voi kuitenkaan kyseisen tavoitteen mukaisesti yksinään oikeuttaa sitä, että palauttamispyyntö hyväksytään ja että lapsi viedään pois jäsenvaltiosta, jossa hän on syntynyt ja jossa hän oleskelee säännöllisesti ja jatkuvasti, jäsenvaltioon, joka ei ole hänelle tuttu.
- 63 Vuoden 1980 Haagin yleissopimuksessa ja asetuksessa N:o 2201/2003 tarkoitetulla palauttamismenettelyllä tosin pyritään myös siihen, ettei jompikumpi vanhemmista voi vahvistaa asemaansa lapsen huoltajuuskysymyksen osalta sivuuttamalla näin lainvastaisella menettelyllä niiden tuomioistuinten toimivallan, jotka on lähtökohtaisesti etenkin mainitussa asetuksessa säädettyissä säännöissä nimetty ratkaisemaan kysymys kyseistä lasta koskevasta vanhempainvastuusta (ks. vastaavasti tuomio 23.12.2009, *Detiček*, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, 49 kohta ja tuomio 9.10.2014, C, C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, 67 kohta).
- 64 Tältä osin on kuitenkin korostettava, että pääasian osalta ei ole esitetty mitään seikkaa, jonka nojalla voidaan olettaa, että äiti on halunnut kiertää kyseisessä asetuksessa säädetty vanhempainvastuuta koskevat toimivaltasäännöt.
- 65 Lisäksi on täsmennettävä, että lapsen palauttamista tai palauttamatta jättämistä koskevalla päätöksellä ei ratkaista kysymystä lapsen huoltajuudesta. Vastaavasti se, ettei pääasiassa voida soveltaa palauttamismenettelyä, ei vaikuta isän oikeuteen vedota lasta koskeviin oikeuksiinsa sellaisen vanhempainvastuun asiasisältöä koskevan menettelyn avulla, joka pannaan vireille tuomioistuimissa, joilla on toimivalta ratkaista asia asetuksen N:o 2201/2003 säännösten nojalla, ja jonka kuluessa on mahdollista tutkia yksityiskohtaisesti kaikkia olosuhteita ja myös vanhempien käyttäytymistä (ks. analogisesti tuomio 5.10.2010, *McB.*, C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, 58 kohta).
- 66 Lopuksi ja siltä osin kuin – kuten tämän tuomion 40 kohdassa on huomautettu – asetuksessa N:o 2201/2003 tarkoitettua asuinpaikan käsitettä on tulkittava lapsen edun mukaisesti, on todettava, että kyseinen ratkaiseva näkökohta ei edellytä nyt käsiteltävässä asiassa omaksumaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ehdottaman kaltaista tulkintaa. Erityisesti Euroopan unionin

perusoikeuskirjan 24 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu lapsen oikeus ylläpitää henkilökohtaisia suhteita ja suoria yhteyksiä kumpaankin vanhempaansa ei edellytä lapsen lähtemistä jäsenvaltioon, jossa vanhempien asuinpaikka oli ennen hänen syntymäänsä. Kyseinen perusoikeus voidaan näet turvata edellä olevassa kohdassa tarkoitettuna kaltaisen menettelyn yhteydessä, jossa on kyse huoltoon koskevan oikeuden asiasisällöstä ja jonka kuluessa kysymystä huoltajuudesta voidaan arvioida uudelleen ja määrätä tarvittaessa mahdollisista tapaamisoikeuksista.

- 67 Lisäksi on läheisyysperiaatteen, jonka unionin lainsäätäjät on asettanut asetuksen N:o 2201/2003 yhteydessä etusijalle nimenomaan lapsen edun huomioon ottamisen varmistamiseksi, kanssa paremmin yhteensopivaa, että mahdolliset päätökset lapsen osalta tehdään sen jäsenvaltion tuomioistuimissa, jossa lapsi on oleskellut jatkuvasti syntymästään lähtien (ks. vastaavasti tuomio 23.12.2009, *Detiček*, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, 36 kohta ja tuomio 15.7.2010, *Purrucker*, C-256/09, EU:C:2010:437, 91 kohta).
- 68 Unionin tuomioistuimen käytettävissä ei missään tapauksessa ole mitään seikkaa, jonka nojalla voidaan ajatella, että lapsen etuun olisi vaikutettu haitallisesti pääasialle ominaisissa erityisolosuhteissa.
- 69 Näistä syistä pääasian kaltaisessa asiassa asetuksen N:o 2201/2003 11 artiklan 1 kohtaa ei voida tulkita siten, että lapsen kyseisessä säännöksessä tarkoitettu asuinpaikka oli välittömästi ennen isän väittämää palauttamatta jättämistä siinä jäsenvaltiossa, jossa hänen vanhempansa asuivat ennen hänen syntymäänsä. Äidin kieltäytymistä palaamasta lapsen kanssa kyseiseen valtioon ei siis voida pitää lapsen mainitussa säännöksessä tarkoitettuna luvattomana poisviemisenä tai palauttamatta jättämisenä.
- 70 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 2201/2003 11 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa lapsi on syntynyt ja jossa hän on oleskellut äitinsä kanssa keskeytyksettä usean kuukauden ajan vanhempiensa yhteisen tahdon mukaisesti muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa vanhempien asuinpaikka oli ennen lapsen syntymää, ei voida katsoa sen perusteella, että vanhempien aikomuksena on alun perin ollut, että äiti palaa lapsen kanssa viimeksi mainittuun jäsenvaltioon, että lapsen kyseisessä asetuksessa tarkoitettu asuinpaikka on tuossa jäsenvaltiossa.

71 Tällaisessa tilanteessa äidin kieltäytymistä palaamasta tähän samaan jäsenvaltioon lapsen kanssa ei siis voida pitää lapsen mainitussa 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna luvattomana poisviemisenä tai palauttamatta jättämisenä.

Oikeudenkäyntikulut

- 72 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 11 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa lapsi on syntynyt ja jossa hän on oleskellut äitinsä kanssa keskeytyksettä usean kuukauden ajan vanhempiensa yhteisen tahdon mukaisesti muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa vanhempien asuinpaikka oli ennen lapsen

syntymää, ei voida katsoa sen perusteella, että vanhempien aikomuksena on alun perin ollut, että äiti palaa lapsen kanssa viimeksi mainittuun jäsenvaltioon, että lapsen kyseisessä asetuksessa tarkoitettu asuinpaikka on tuossa jäsenvaltiossa.

Tällaisessa tilanteessa äidin kieltäytymistä palaamasta tähän samaan jäsenvaltioon lapsensa kanssa ei siis voida pitää lapsen mainitussa 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna luvattomana poisviemisenä tai palauttamatta jättämisenä

Allekirjoitukset